

סיבוך בירוקרטי מיותר

עליזה לביא

ידיעות אחרונות 2/12/10

הפרקליטות הגישה הודעה לבגצ בעתירה להסדרת רישום לנישואין של גרים שהתגיירו בבתי דין בישראל ושרשמי נישואין בערים מסוימות נמנעים מלהשיאם. ובמסגרת הבהירה מפורשות כי הגיורים בצה"ל תקפים לכל דבר ועניין.

אלפי חיילים התגיירו בצבא. בצה"ל מתייחסים לגיור ביסודיות והמועמדים עוברים קורס יעודי ומקיף. הגיור מתבצע בפני בתי-דין מיוחדים ואב בית-הדין משמש בתפקיד זה גם בבתי-דין אזרחיים לגיור. מבנה הקורס והרכב בית-הדין מלמדים על גיור אורתודוכסי. הגיור בצה"ל הוא מהלך ממלכתי שפועל עם מערכי הגיור האזרחיים ומוכר היטב לרבנות הראשית. על מה יצא הקצף? מדוע התעוררה שאלת תוקפם של גיורים המתבצעים?

התשובה נעוצה בשילוב של בירוקרטיה כושלת, פרשנות משפטית צרה וקנאות חרדית מאיימת. על פי הדין הישראלי, אדם שהתגייר המבקש שגורו ירשם במרשמים ממלכתיים, אמור לקבל תעודה מאת הרב הראשי. על בסיס התעודה, רשאי המתגייר להירשם כיהודי. התעודה אינה עניין הלכתי ואין לה קשר לגיור. על-פי ההלכה הגיור בתוקף מהרגע שבית-הדין מגייר ואין צורך באישור נוסף. הצורך בתעודת הרב הראשי מובן. כידוע, בחוק לא מתואר תהליך הגיור. תיאורטית עשוי אדם לומר כי התגייר על בסיס טקס זה או אחר. על מנת למנוע מצבים כאלה, הוסמך הרב הראשי לאשר כי המתגייר נקט בהליך המתאים. אולם, כאשר מדובר בגיור בבית-דין שבראשו אדם שהוסמך על ידי הרב הראשי כדיין לגיורים, לא אמורה להיערך בדיקה נוספת ואישור כזה אמור להינתן כדבר שבשגרה.

לאחר שנים רבות של גיור במסגרת הצבא והוצאת תעודות גיור, התעוררה שאלה טכנית-פורמלית האם הגורם שחתם בפועל על תעודות הגיור לחיילים הוסמך באופן פורמאלי על ידי הרב הראשי. המדובר בשאלה בירוקרטית-מינהלית. הפרקליטות התעלמה ממהותה של תעודת הגיור שהיא מהות טכנית והעדיפה להפוך עניין טכני של קיומה או העדרה של הסמכה פורמאלית לחתום, לעניין מהותי. בהבל-פה יצרה מצג מיותר ושגוי. ראייה נכונה של רוח החוק ותכליתו היו מובילים את הפרקליטות מלכתחילה להעניק תוקף מלא לתעודות הגיור.

איולת הפרקליטות נפלה כפרי בשל בידי חוגים חרדיים קיצונים הפועלים נגד המאמץ הלאומי לגייר עולים החפצים בכך. מערכות לחצים גלויות וסמויות מופעלות כנגד כל גורם רבני שהצביע על פתרון. ונושא חדש נכנס לשיח - תוקפם של גיורי צה"ל. כדי להרבות את המבוכה גם מינתה מועצת הרבנות ועדה בת חמישה חברים שנועדה לחוות דעתה ביחס לגיור בצה"ל כאשר ברור שהנושא שהתעורר אינו קשור לרבנות.

הודעת הפרקליטות לבג"צ מלמדת כי הופנמה ההבנה שלא ניתן יותר למתוח את החבל. ואכן הפרקליטות - במעמדה כבאת כוחה של הרבנות הראשית - הודיעה מפורשות לבית המשפט העליון כי "הגיורים שנערכו ונערכים בצה"ל הינם חלק ממערך הגיור הממלכתי של מדינת ישראל, ורשויות מדינת ישראל מכירות בתוקפם של גיורים אלה לכל דבר ועניין". הפרקליטות אף ציינה כי כל הטעון הסדרה בעניין זה הינם היבטים מנהליים מסוימים שאינם נוגעים כלל לתוקף הגיור. המשמעות החד-משמעית של ההודעה היא כי יש לראות את מי שהתגיירו בצה"ל כזכאים ללא סייג לתעודות המרה מאת הרב הראשי. משמעות ההודעה היא שכל רשויות המדינה ובכללם כמובן גם רבני ערים ורשמי נישואין חייבים לראות במ יהודים לכל דבר ועניין.

הודעה חד משמעית זו מחייבת את כלל רשויות המדינה וצריכה לשים קץ לסערה המיותרת שהתחוללה בשאלת תוקפם של גיורי צה"ל. בכך לא הושלמה המלאכה. על כולנו ליטול חלק אקטיבי

במהלך חברתי של המשימה האנושית והלאומית הזו. ולפחות במקרה הזה ובנקודת הזמן הזו להתעלות מעל לאינטרסים הפוליטיים והקואליציוניים.